

הסתדרות העובדים הכללית החדשה

בית נבחרי ההסתדרות

פ ר ו ט ו ק ו ל

**ישיבה משותפת של חברות וחברי ועדות מעמד האישה,
רווחה, בטיחות וכספים**

תל-אביב, בית הוועד הפועל

יום שני, כ"ב אדר ב' תשע"ד – 24 במרץ 2014

הקלטה ותכתוב/תמלול:
אבני - שרותי הקלטה בע"מ

טל: 03 - 6127715

פקס: 03 - 6005823

נייד: 054 - 4622434

בין הנוכחים:

ישראלה בן אשר – יו"ר הועדה למעמד האישה
 ולדי מורג – יו"ר ועדת כספים
 אביגדור יפת – יו"ר ועדת רווחה
 משה פרנקל – יו"ר ועדת בטיחות
 נחום אסד, מזכיר בינ"ה
 ענת מרדכי
 הנרי אלקסלסי
 כוכבה קניסטר
 רינה קרן
 אסתר קורדובה
 שרי שילון
 יחזקאל אנגלר
 שלמה קלדרון
 אלי ארביב
 מאיר אלבז
 יהונתן דקל
 יוסף ישי
 יוסף אילוז
 גיורא ברעם
 מרים פרקש
 אורלי ביטי
 אליהו אלבז
 לאון בנלולו
 רועי כהן
 רפי אליאסי

ישיבה משותפת של חברות וחברי ועדות מעמד האישה, רווחה, בטיחות וכספים
– 24.3.14

סדר יום לישיבת הועדה למעמד האישה של בינ"ה
בהשתתפות ועדת רווחה, בטיחות וכספים

על סדר היום:

1. 10 דברים שלא ידעתם על גברים ועל נשים ועל עולם
התעסוקה.

מרצה: העיתונאית ענת מרדכי

2. שונות.

10 דברים שלא ידעתם על גברים ועל נשים ועל עולם התעסוקה
(סעיף 1 לסדר היום)

ד"ר ישראלה בן אשר: אני שמחה לפתוח את הועדה למעמד האישה. אנחנו נמצאים כאן ונמצאות כאן חברים וחברות מכל הועדות ומצד שני אני מאוד שמחה לראות כאן הרבה גברים, כי תמיד אמרנו שהנושא הזה צריך לעניין גם אותם, לא רק אותנו, הנשים. לפני שאני אתן את רשות הדיבור לענת מרדכי, שהיא בעצם הגיעה לתת לנו כמה נקודות על נושא של נשים וגברים בעולם התעסוקה רק כמה התייחסויות.

קודם כל אנחנו מכנסות ומכנסים את הועדה בחודש מרץ שהוא בדרך כלל החודש שבו מצוין יום האישה הבינלאומי ב- 8.3, אבל אנחנו לוקחות את כל החודש, ואני רוצה כמה מילים על יום האישה מכיוון שלמעשה ההתחלה היתה לפני כ- 150 שנה, שקבוצת נשים עובדות, שזה היה אז חידוש שנשים יצאו בכלל לעבודה, פועלות טקסטיל בארה"ב יצאו בדרישה לקבלת זכויות בעבודה.

אנחנו נמצאים פה הרי בתוך איגוד מקצועי שנושא של זכויות בעבודה הוא,

שרי שילון: 1857 ניו יורק.

ד"ר ישראלה בן אשר: יפה מאוד שרי.

ישיבה משותפת של חברות וחברי ועדות מעמד האישה, רווחה, בטיחות וכספים
 – 24.3.14

ד"ר ישראלה בן אשר: עכשיו זאת היתה א' דרישה חריגה, מה פתאום זכויות בעבודה ו-2, מה פתאום נשים. באותה תקופה הדרישה שלהם כמובן לא התקבלה, 150 שנה לאחר מכן. 70 שנה עברו עד ששוב קבוצה של נשים, הפעם לא בארה"ב אלא באנגליה, יצאה בדרישה דומה. זכויות לנשים. בקיצור, יום עבודה, תנאי שכר, שעות עבודה, דברים שמאוד מוכרים לנו גם היום.

הפעם כיוון שזה כבר היה בתחילת המאה ה-20, ב-1908, שוב ב-8.3, הנושא כבר זכה ליותר תשומת לב. זה חובר גם לנושא של דרישת זכות בחירה, לבחור ולהיבחר על ידי נשים, כבר קמו ארגוני נשים שיכלו לציין את הדרישות האלה ביתר כוח אבל שוב, רק ב-1910 קלרה זטקין, שעמדה בראש ארגון נשים בגרמניה, הציעה את ה-8.3 כיום שצריך להקדיש אותו לפועלן של נשים, לזכויות נשים בעבודה וההצעה שלה למעשה התקבלה. ואפשר לומר שהחל מ-1910 התאריך של 8.3 כבר התחיל להישמע ולהיות מצוין. מספר מדינות באירופה כמו דנמרק ובלגיה אימצו את זה, שוויץ.

אבל כנראה שמה שנתן לזה את הדחיפה היותר משמעותית זה שוב ניו יורק. 1911, שריפה שפורצת במפעל טקסטיל, 140 נשים נשרפות למוות, ביניהן מהגרות מאיטליה וגם יהודיות שעבדו שם וכנראה שהמקרה הזה הרבה יותר זעזע והפנה זרקורים לחוסר תנאים שבהם נשים עבדו, והתאריך הזה בעצם גרם לאיזשהו פוש, לצערנו, כדי שתאריך ה-8.3 ייקלט ויושמע כתאריך שבו אנחנו מציינים את הנושא של זכויות לנשים.

ישיבה משותפת של חברות וחברי ועדות מעמד האישה, רווחה, בטיחות וכספים
- 24.3.14

ד"ר ישראלה בן אשר: ומה שמעניין שהמהפכה ברוסיה כשהתפרצה נשים עמדו כמובן בראשה, לקחו את התהלוכות של הנשים כאיזשהו תאריך כיסוי ולכן גם אנחנו רואים שב- 1922 בפרלמנט הרוסי ניתנת פעם ראשונה זכות בחירה לנשים. ומכאן כבר הקשר בין זכויות בעבודה לבחירות והיבחרות של נשים לכניסה של נשים כבר לתפקידי כוח זה למעשה היום, יום האישה, 8.3, אומץ על ידי האו"ם כיום בינלאומי שבו נהוג לציין את ההתפתחות, את השינויים, את התהליך שעברו כל החוקים וכל המדינות וכל התפיסת עולם.

אבל אנחנו היום טוענות שכשלא יהיה צורך ב- 8.3, אלא שיהיו זכויות ויהיה שוויון ותהיינה אפשרויות גם לנשים וגם לגברים, שוב, בהתאם לצרכים של כל מגדר ומגדר, סימן שאז הגענו למנוחה ולנחלה. וכל עוד ה- 8.3 נחגג או מצוין עדיין לא הגענו לשם.

אז במסגרת הזו אנחנו מציינים היום את יום האישה גם כאן כועדה. אני שמחה לראות את הקהל שהגיע וממשיך להגיע וזה בסדר ומגיע.

עדכון, הועדה שלי, אמנם התאריך זו וגם השעה שונתה, אנחנו נחזור לפעילות לאחר פסח. אנחנו נחזור לימי ראשון. כרגע יעשנו תאריך במאי. יחד עם זאת ברגע שתקבלו הודעה זה סימן שזה התאריך והמקום והשעה. ייתכן שתהיינה תזוזות נוספות מכל מיני סיבות.

כוכבה קניסטר: רק יש בקשה שהישיבה תעשו אותה

בשעה 14:00 לפחות כי אנחנו גם

אנשים עובדים.

ישיבה משותפת של חברות וחברי ועדות מעמד האישה, רווחה, בטיחות וכספים
 – 24.3.14

ד"ר ישראלה בן אשר: אז הבקשה שלך היא בסדר. הישיבה הזאת היא חריגה מכל מיני סיבות. אנחנו בדרך כלל נישאר על יום ראשון על שעה 14:00 על פעם בחודש, אז כך שזה רק חריג. אני רוצה רק לעדכן כאן לכל מיני שלא בועדה למעמד האישה, אנחנו עסקנו במספר נושאים השנה. עסקנו גם בנושא של תעסוקת נשים במגזר הערבי, אנחנו לא סיימנו לדון בזה. והנושא הבא שאנחנו בכל זאת נתקדם אליו זה יהיה הנושא של פרישה, גיל פרישה, גיל פנסיה, גיל זכאות. אני בכוונה אומרת את כל הנושאים האלה. וזה מה שילווה אותנו עד לפעילות האחרונה.

וגם הסיור שתכננו הוא יתקיים, אני עוד לא יודעת אם עד הפגרה או אחרי הפגרה של הקיץ, אבל זה לעדכון של הועדה שלי. משהו בקצרה ואנחנו עוברים הלאה.

אסתר קורדובה: קיבלתי תשובה.

ד"ר ישראלה בן אשר: קיבלת תשובה, אני שמחה. אוקי, אני הזמנתי היום את ענת מרדכי.

נחום אסד: ישראלה שאלה אותי לגבי חג פסח, לכולם נשלחה הזמנה לישיבת בינ"ה, יש עיכובים בדואר כתוצאה מעיצומים, אני אוציא גם SMS. ב- 8.4 בשעה 14:00 ישיבת בינ"ה, הרמת כוסית לחג, חלוקת שי לחברי בינ"ה. אנא מכם תבואו. הזמנה בדרך אליכם ונשלח לכם גם הודעת SMS. הישיבה שתוכננה ל- 27 לחודש מבוטלת, אבל גם לא נשלחה אליכם הזמנה. כרגע מתקיים עוד איזשהו דיון בביהמ"ש, אז אין ישיבה ב- 27.

ישיבה משותפת של חברות וחברי ועדות מעמד האישה, רווחה, בטיחות וכספים
 – 24.3.14

ד"ר ישראלה בן אשר: אני חוזרת שוב, אני היום הזמנתי את ענת מרדכי. אני אציג אותה ממש בשתי מילים, ענת תציג את עצמה קצת יותר. חלקנו מכירות ומכירים אותה מהכתיבה העיתונאית שלה, אבל אני הזמנתי את ענת כחברה, ובדיוק דיברנו על זה לפני ההתחלה, שאנחנו מכירות לא מעט שנים, אפשר להגיד שלושה עשורים לפחות, מקורס קצינות. ואחד הדברים שאמרנו שנשים משום מה לא שומרות על קשרים ואנחנו אומרים שאין לנו רשת קשרים כמו לבנים מהצבא.

אז הנה לכם הוכחה, רשת קשרים מהצבא גם לבנות, קורס קצינות ביחד. אנחנו גרות באותה עיר, בראשון לציון וענת כאן לפניכם. אני פשוט מחליפה איתה את הכיסא, היא תשב מולכם והיא כבר תציג את עצמה יותר.

ענת מרדכי: כמו שראיתם, אני קראתי לשיחה שלנו, אני מעדיפה לקרוא לזה שיחה ולא הרצאה, 10 דברים שאתם ואתן אולי לא יודעים על נשים, גברים ועולם התעסוקה. והשאלה הראשונה שאני שואלת אתכם זה מה אתם רואים בתמונה.

יהונתן דקל: נשים עובדות.

ענת מרדכי: לא, ממש לא. אתם רואים נשים וגברים. איפה גברים, שאלה טובה.

רועי כהן: יכול להיות שזה גבר,

ישיבה משותפת של חברות וחברי ועדות מעמד האישה, רווחה, בטיחות וכספים
 – 24.3.14

ענת מרדכי: לא, ממש לא. אז טוב, אנחנו נחזור
 אחר כך לתמונה הזאת ואולי יהיה
 לכם תובנות יותר גדולות.

חבר: הגברים שם מתחברים.

ענת מרדכי: לא, הם לא מתחבאים. יש כאן גברים
 ונשים בעולם העבודה. אז ככה, מה
 שאתם רואים עכשיו,

(מדברים ביחד)

ענת מרדכי: כמו שישראלה אמרה, קוראים לי ענת
 מרדכי. אני כותבת בלאישה על ענייני
 מגדר. אני פמיניסטית בהצהרה שלי באופן גורף. אני מאמינה שלנשים
 ולגברים מגיע זכויות שוות.

חברה: אבל זה לא קורה.

ענת מרדכי: בסדר, על זה אנחנו רוצים לדבר,
 רוצות לדבר. אני לא יודעת מי אתם
 וגם יהיה לי קשה אם אתם תדברו ביניכם.

שרי שילון: שוביניסטים.

ענת מרדכי: אני ארצה לדעת מה אתם אומרים.

ישיבה משותפת של חברות וחברי ועדות מעמד האישה, רווחה, בטיחות וכספים
 – 24.3.14

ענת מרדכי: אז ככה, אני בהשכלה שלי פסיכולוגית ארגונית. אני עושה דוקטורט במגדר. מה שמעניין אותי באופן מיוחד זה איך הבחירה המקצועית של נשים שבוחרות במקצוע שהוא לא נשי מסורתי משפיעה על ההתנהגות שלהן. אם יישאר לנו זמן אני אספר לכם קצת על המחקר שלי.

אז בגדול, כמו שאמרתי, נדבר על מגדר, על הדרה, מגדר והדרה מאוד קרובים, על הישגים של נשים וגברים, על יכולת וכישורים, שאני חושבת שלנשים ולגברים יש יכולות ואיכויות וכישורים זהים. יש גברים מוכשרים בדברים מסוימים, נשים מוכשרות באותם דברים. יש גברים שגם מוכשרים בדברים המסוימים האלה ולמה שלא יבחרו להם דברים שנחשבים נשיים? אני מבחינתי הכל פתוח.

אני רוצה לדבר אתכם קצת על זכויות וחובות וגם על מה שקשור במרחב וכוח, על השכלה של נשים וגברים ועל פערי שכר, משפחה וקריירה ואם נגיע נגיע גם לפנסיה, לגיל הפנסיה. כל הדברים האלה ואיך הם משפיעים עלינו בעולם העבודה.

אני רוצה להתחיל בילדה, קוראים לה שירה גרינבאום, היא בת 9, כמו שאתם רואים, היא גרה באלפי מנשה, היא אוהבת לשחק כדורסל. אני לא יודעת פה מי מכבי, הפועל וזה, היא מכבי. היא טובה כמו הבנים, בקט-סל בגיל 9 משחקים קט-סל, אבל היא יושבת על הספסל, ואז אנחנו שואלים למה. בירור, גם בירור משפטי מגלה שבליגה של הקט-סל מדירים אותה כי היא ילדה.

ישיבה משותפת של חברות וחברי ועדות מעמד האישה, רווחה, בטיחות וכספים
 – 24.3.14

ענת מרדכי:
 עכשיו בסך הכל אם אתם מסתכלים
 עליה אפשר גם לחשוב שהיא בן עם
 שיער ארוך. הכישורים שלה הם אותו דבר. למה הם לא נותנים לה
 לשחק כדורסל? בגלל שהעסקנים של אליצור לא רוצים בנות על
 המגרש. עכשיו זה כשלעצמו אותי מרתיע. זה הגיע לדיון ועדת חריגים
 וכולי, הילדה עדיין יושבת על המגרש. ואז נשאלת השאלה, קט-סל,
 כישורים של ספורט, למה היא צריכה לשבת על המגרש, על הספסל.
 בינתיים עוד אין תשובה לזה. וגם אני מאמינה שלא ידעתם על זה,

יהונתן דקל: זה החלטת מאמן או החלטת,

ענת מרדכי: לא, זה החלטה של האיגוד.

(מדברים ביחד)

ענת מרדכי: היא מבחינתי דוגמה. היא בת 9 והיא
 העתיד שלנו.

יהונתן דקל: יש לה כרטיס שחקן?

ענת מרדכי: הכל הכל הכל. עכשיו איך נודע לי?
 הרי לא קראתם על זה בתקשורת, אף
 אחד עוד לא עשה מזה רעש גדול. האישה הזאת סיפרה לי על זה. זאת
 ענת הופמן, אתם בטח כולכם מכירים אותה.

אסתר קורדובה: מירושלים.

ישיבה משותפת של חברות וחברי ועדות מעמד האישה, רווחה, בטיחות וכספים
 – 24.3.14

ענת מרדכי: נכון, מירושלים. עכשיו ענת בניגוד לילדה, ענת סיפרה לי על זה כי האמא של הילדה הזאת פנתה לתנועה ליהדות מתקדמת, שיש להם ייעוץ משפטי והדיון הזה בינתיים לא עלה לכותרות. ומה שלא עולה לכותרות לא קיים. אבל הילדה הזאת יושבת משחק אחרי, היא מתאמנת עם הקבוצה של הבנים כי היא טובה, כי גם אין מספיק בנות שרוצות לשחק, אין ליגה של בנות בקט-סל, וכל משחק שמעורבים בו אליצור היא יושבת על הספסל. איזה תחושות ורגשות ומחשבות יש לילדה כזאת שיושבת על הספסל עוד פעם ועוד פעם ועוד פעם, איך זה ישפיע על הקריירה שלה בתחום העבודה?

יוסף ישי: למרות שאין קשר בין הפעולה הראשונה לפעולה השנייה.

ענת מרדכי: אליצור זה לא קבוצה אחת, זה כמה. בכל עיר יש. אוקי, אני, הילדה הזאת מבחינתי היא דוגמה למה שבנות עוברות. מה שבנו שרוצות לעשות משהו שמתאים להן עוברות.

טוב, אז עכשיו אנחנו חוזרים למה זה מגזר בעצם. מה, בנים משחקים יותר טוב כדורסל או כדורגל מבנות? לא, זה איזשהו כישור. פה מה שאתם בעצם רואים זה בן או בת?

ד"ר ישראלה בן אשר: חברות וחברים, אם אתם לא תוכלו לאפשר לענת לדבר זה מאוד קשה.

ישיבה משותפת של חברות וחברי ועדות מעמד האישה, רווחה, בטיחות וכספים
– 24.3.14

ד"ר ישראלה בן אשר: מספיק שכל אחד אומר הברה אחת
וכבר יש לנו רעש כאן ואנחנו נורא
מתלהבים ומתלהבות, זה ברור, אבל,

כוכבה קניסטר: היא שואלת אז גם עונים לה,
ישראלה.

ד"ר ישראלה בן אשר: בסדר. לאט לאט.

ענת מרדכי: מה שאתם רואים פה זה בן. הבן זה
הוא אחד הדוגמנים הכי נחשבים
עכשיו, קוראים לו פז'י, הוא מהאזור של הבלקן. הוא כוכב רציני והוא
יכול להיות גם וגם. ולמעשה אם אנחנו חושבים על זה, אם אנחנו
בודקים ביולוגית הרבה ממי שנחשבים נשים, נראים כלפי חוץ נשים,
או מי שנחשבים גברים, נראים כלפי חוץ גברים יש להם כל מיני
הרכבים ביולוגיים. זאת אומרת אם יבדקו להם את המבנה הגנטי
שלהם יראו מגוון.

לנו פשוט נוח לחלק את עצמנו לנשים וגברים. כל זה נחמד וטוב
כשאנחנו מחלקים ואין לזה השלכות לעולם העבודה. אבל כשמתחילים
להשפיל כמו שמשפילים את הילדה הזאת או שנכנסים לכיס ולוקחים
כסף או שעוצרים אנשים, נשים וגברים, מלעסוק בדברים שהם מעניין
אותם והם רוצים בלי שום קשר למגדר שלהם לדעתי יש בעיה.

טוב, ועכשיו אנחנו חוזרים לדוגמה שמבחינתי משקפת את הבעייתיות
של המגדר.

ישיבה משותפת של חברות וחברי ועדות מעמד האישה, רווחה, בטיחות וכספים
 – 24.3.14

ענת מרדכי: הבחור הזה קוראים לו כריס בק. פגשתי אותו, פגשתי אותה בעצם. אם אתם מזהים שם בצד, זה הסמל של אריות הים, ה- navy seals. זאת היחידה הטובה ביותר, הנחשבת ביותר.

(מדברים ביחד)

נחום אסד: חבר'ה, די, תנו לה לדבר, אי אפשר. בבקשה, אחר כך תשאלו שאלות.

ענת מרדכי: היחידה הנחשבת ביותר בצבא האמריקאי, הלוחמים שם הם לפחות ברמה של השייטת שלנו או מטכ"ל. הבחור הזה היה 30 שנה בצבא וכל השנים הוא עבר את כל מה שצריך לעבור בידיעה שהוא בעצם אישה. הצוות שלו זה הצוות שתפס את בן לאדן. הוא היה 7 שנים באפגניסטן כולל הכל, פרש מהצבא מסיבותיו שלו ואז יום אחד בלינקד-אין שלו, בחשבון לינקד-אין שלו הוא החליט להודיע מיהו באמת, בתחושה שלו, באיך שהוא מרגיש. ואז הוא האריך את השיער, שינה את הסטטוס שלו מזכר לנקבה והיום הוא מתמודד עם זה וההתמודדות היא לא קלה.

כי כמו שנשים סובלות מהדרה גם מי שמעז להגיד אני לא בעצם מה שאתם חושבים שאני סובל מהדרה. אני בקשר איתו כבר משהו, איתה, קוראים לה כריסטין עכשיו, אני בקשר איתה כבר כמה חודשים. היא נאלצה לעזוב בינתיים כבר שתי דירות שהיא גרה בהן כי אנשים קשה להם לקבל את זה. אתם יודעים אבל מי שמקבל את זה הכי טוב? החבר'ה שלו מהצוות.

ישיבה משותפת של חברות וחברי ועדות מעמד האישה, רווחה, בטיחות וכספים
– 24.3.14

ענת מרדכי: החבר'ה, שלו, שלה מהצוות אומרים בשבילנו אתה אותו בן, או את אותו בן אדם. האיכויות שלך, אנחנו יודעים מהן ולא משנה לנו מה הסטטוס שלך בלינקד-אין, אם זכר או נקבה. כי כשאנשים במקום עבודה או בצבא שמבחינתי גם מקום עבודה, מכירים אחד את השני כל כך טוב כבר לא חושבים אם זה זכר או נקבה, חושבים מי הבן אדם.

לאון בנלולו: סליחה, ענת אני חייב לשאול.

ענת מרדכי: כן?

לאון בנלולו: מה את רוצה להגיד לנו בזה? מה, זה בסדר? מה?

ענת מרדכי: בוודאי שזה בסדר. למה זה לא בסדר?

לאון בנלולו: מה, זה מצוין. כאילו,

ענת מרדכי: לדעתי מי שלעשות משהו שיעשה. הבן אדם הזה יכול להיות חייל ביחידה,

לאון בנלולו: אנחנו בהרצאה. את אומרת לנו שכריסטין היה מפקד והיה באריות

הים ונהיה עכשיו זברה, כאילו,

ישיבה משותפת של חברות וחברי ועדות מעמד האישה, רווחה, בטיחות וכספים
– 24.3.14

- ענת מרדכי: למה זברה? סליחה,
- לאון בנלולו: נהיה בחורות.
- ענת מרדכי: בנות, תקומו ותגידו אם אתן זברה.
למה זה,
- לאון בנלולו: לא, כאילו מה את רוצה להגיד לנו
בזה?
- ענת מרדכי: אני רוצה להגיד,
- לאון בנלולו: שזה דבר חיובי? זה מה?
- ענת מרדכי: בוודאי, למה לא? תסביר לי אתה למה
לדעתך זה לא חיובי.
- לאון בנלולו: לא, זה מצוין.
- ענת מרדכי: למה זה לא חיובי?
- כוכבה קניסטר: אני יכולה לציין את הזמרת דיוה, גם
היתה,
- לאון בנלולו: מי שנולד גבר צריך להישאר גבר ומי
שנולד אישה שיישאר אישה.

ישיבה משותפת של חברות וחברי ועדות מעמד האישה, רווחה, בטיחות וכספים
 – 24.3.14

(מדברים ביחד)

ענת מרדכי: אתם זוכרים, אני באתי לכאן כדי לדבר אתכם על עולם העבודה. בסדר? בעולם העבודה יש אנשים שונים. אני חושבת שהיותו גבר או אישה לא משמעותי. מה שמשמעותי זה האם הוא יכול לתפוס את בן לאדן או האם היא יכולה לתפוס את בן לאדן או לא. זה מה שצריך לעניין אותנו. וכל עוד,

יוסף ישי: אם גבר יטריד אותנו זה נקרא הטרדה מינית או לא הטרדה מינית?

ד"ר ישראלה בן אשר: כן, קודם כל כן.

ענת מרדכי: מי שלא רוצה קשר מיני אתה לא יכול לכפות את זה לא אם אתה גבר ולא אם אתה אישי.

יהונתן דקל: הוא שאל בהיבט אם תבוא אישה מלכתחילה לתפקיד הזה, אם דיברת כבר על מקומות עבודה,

ענת מרדכי: יפה מאוד.

יהונתן דקל: אם היא תתקבל או לא תתקבל.

ישיבה משותפת של חברות וחברי ועדות מעמד האישה, רווחה, בטיחות וכספים
- 24.3.14

ענת מרדכי: יפה מאוד. זאת השאלה.

חבר: אם היא תתאים, כן.

ענת מרדכי: לא, לא. מסתבר שלא. אנחנו תכף נדבר על הצבא שלנו ומסתבר שלא.

יחזקאל אנגלר: תלוי באיזה גיל היא.

ענת מרדכי: לא, הגיל לא משנה. ההגדרה משנה.

ד"ר ישראלה בן אשר: כל אחד בודק עכשיו אם הוא גבר או אישה, זה בסדר.

כוכבה קניסטר: במשען התרגיל חשוב ולא הגיל.

ד"ר ישראלה בן אשר: יאללה, חבר'ה.

ענת מרדכי: אז אנחנו בעצם מדברים, חבר'ה, אני לא יכולה להתגבר על הדיבורים שלכם אבל מוצא חן בעיניי שאתם מגיבים. אנחנו בעצם מדברים על הדרה. ברגע שאישה, כמו כריסטין הזאת, לא יכולה להיות ב- navy seals כי היא אישה אנחנו מדברים על הדרה, על מישהו שלא נותנים לו לעשות משהו למרות שיש לו את הכישורים האלה. אז נצא עכשיו מהצבא, אתם לא אהבתם את זה, זה מקלקל אתכם קצת, ונחזור לבנות.

ישיבה משותפת של חברות וחברי ועדות מעמד האישה, רווחה, בטיחות וכספים
 – 24.3.14

ענת מרדכי: כדורגל עכשיו. קודם היה לנו כדורסל, עכשיו כדורגל. אני לא יודעת אם אתם יודעים, היה עכשיו, ממש עכשיו אמור להתקיים בביה"ד לעבודה דיון שדפנה שמואלביץ ורן קידר, שהם אנשים של ההסתדרות, היו אמורים לנהל. הדיון נדחה ממש הבוקר, הובר ל-10, כי הסתבר שנבחרת הנשים בכדורגל משחקות כדורגל, עושות בדיוק מה שצריך בשביל להיות בנבחרת ישראל בכדורגל, בדקו כמה מקבלים אשל השחקנים שיוצאים לחו"ל, מסתבר שיש מאות אחוזים של הבדל בין גברים לבין נשים בכדורגל.

עכשיו למה? למה? הרי רצים על המגרש אותו דבר, ההישגים של הנבחרת בואו נגיד של הגברים לא משהו, הנשים דווקא לא מפשלות. מה הסיפור? למה הן צריכות לעבור מחנות אימונים במגורים על הפנים כשהבנים במלונות? למה התנאים שלהם במהלך האימון עצמו אפילו בארץ, ביגוד, מקלחות הכל ירוד? מה הרעיון בזה?

שרי שילון: למה לא משדרים משחקים שלהן בטלוויזיה?

ענת מרדכי: יפה מאוד, אבל זה כבר גורם אחר. זה כבר שייך ל... אז כמו שאמרנו, אשל, ציוד, תנאי אירוח והכל אפליה חמורה.

(מדברים ביחד)

ענת מרדכי: ואז מה ההתאחדות אומרת?

ישיבה משותפת של חברות וחברי ועדות מעמד האישה, רווחה, בטיחות וכספים
– 24.3.14

יוסף ישי:
המחוזיאדה שההסתדרות מקיימת כל
שנה, זה די יפה דווקא, שגברים
ונשים מקבלים את אותו,

ענת מרדכי:
נכון, אבל אנחנו מדברים על נציגות
ישראלית, נבחרת ישראל. מה הם
אמרו ההתאחדות? הנשים, נבחרת הנשים לא עובדות. מה זאת
אומרת? הן באות להתפנון, לטייל על המגרש. לא עובדות. לדעתי זאת
חוצפה. אבל בואו נדבר קצת על עבודה של נשים. אתם רואים מול
העיניים מונומנט,

מאיר אלבז: תישארי רגע בספורט.

ענת מרדכי: אוקי.

מאיר אלבז:
את לא עושה הבחנה בין האפליה
הזאת שנותנים כסף לגברים ופחות
לנשים, שזאת אפליה לדעת כולם, ועניין נבחרות נפרדות. הנבחרות
הנפרדות דווקא מחזקות את מעמד האישה. תארי לך שהאולימפיאדה
היתה מעורבת גברים ונשים, כמה מדליות היו מקבלות נשים? זו
דרישה של הנשים להופיע לבד. נשים בעיקר רוצות להתחרות, תראי,
עובדה שההישגים,

ענת מרדכי: אני אתקן אותך היסטורית.

ישיבה משותפת של חברות וחברי ועדות מעמד האישה, רווחה, בטיחות וכספים
 – 24.3.14

מאיר אלבז: בואי ניקח ריצת 100 מטר, נשים וגברים יכולים להגיע לאותו הישג? לא היו מקבלות שום מדליות לא היו מקבלות. או בשחייה. אני לא מדבר על בודדות. דווקא מחזק את מעמד,

(מדברים ביחד)

ענת מרדכי: אני רוצה לענות, בסדר? הרעיון הוא כזה, ישראלה הזמינה אותי לבוא לא לספר לכם את מה שאתם יודעים, אחרת אתם הייתם יכולים להסתדר בלעדי. אני רוצה לספר לכם גם בגלל שאני עיתונאית ואני מסתובבת וגם בגלל שזה מעניין אותי, אני רוצה לספר לכם דברים שאתם לא יודעים. מה פשר ההפרדה? פשר ההפרדה הוא כזה, כשהתחילה האולימפיאדה טענו שנשים לא יכולות להתעסק בספורט, שיפול להן הרחם, שיתקלקל להן פה, שיתקלקל להן שם. בסדר?

נשים כבשו לאט לאט ענף ספורט אחד אחרי השני. ריצה, באולימפיאדה הראשונה נשים לא רצו, למה? היום כשאתה רואה,

מאיר אלבז: בקרב נשים. שימי לב,

ענת מרדכי: לא,

מאיר אלבז: הן מתחרות בפני עצמן, הן לא

מתחרות עם גברים לא בריצה ולא

בשחייה.

ישיבה משותפת של חברות וחברי ועדות מעמד האישה, רווחה, בטיחות וכספים
 – 24.3.14

(מדברים ביחד)

ד"ר ישראלה בן אשר: זה בסדר, מה הבעיה?

מאיר אלבז: בסדר גמור, היא טוענת, לא,

ד"ר ישראלה בן אשר: היא לא טוענת.

(מדברים ביחד)

ענת מרדכי: יהונתן מעלה טיעון. אני רוצה,

ד"ר ישראלה בן אשר: רגע,

ענת מרדכי: אני לא יכולה. יהונתן מעלה טיעון

והטיעון הזה מוצא חן בעיניי. מה

שיהונתן אומר הוא אומר תסתכלי על התוצאות, גברים ונשים משיגים

הישגים שונים. ההישגים של הגברים יותר טובים מההישגים של

הנשים. אני חושבת אם כדאי לי להחזיר את השקופית הקודמת, שבה

סיפרנו על הנבחרת שלנו בכדורגל, בנים ובנות, נשים וגברים, ואז מה

גילינו? ואת זה אי אפשר לסתור אותי, גילינו שכשהנשים מסיימות את

האימון הן לא יכולות להתקלח, המאמן שלהן ברמה שלו יותר נמוך,

אוקי, אז איך אתה יכול להגיד,

(מדברים ביחד)

ישיבה משותפת של חברות וחברי ועדות מעמד האישה, רווחה, בטיחות וכספים
 – 24.3.14

ענת מרדכי: סליחה, איך אתה יכול להגיד, רק רגע,

(מדברים ביחד)

ענת מרדכי: אני רוצה להסביר לך מה אני מנסה להגיד. אני מנסה להגיד שאם אתה לא נותן תנאים לפיתוח ספורט הספורט ירוד. אם נשים לא מקבלות ולגבי זה יש עכשיו עמותה שנקראת אתנה, שמנסה, הם קיבלו בסביבות 7 מיליון שקלים מהמדינה כל שנה כי הם מבינים,

(מדברים ביחד)

ענת מרדכי: ממש קשה לי לדבר, אלא אם היה רמקול או משהו. מה שאני מנסה להגיד, מה שאתם רואים מול העיניים זה לא תורה מסיני. כמו שראיתם פה מול העיניים, חלק נשים וחלק גברים ונדמה היה לכם שכולם נשים, כך גם ההישגים בספורט. נשים ההישגים שלהם פחות טובים כי הן לא זוכות לאותו סוג של אימון. הן לא זוכות לאותו סוג של ביגוד. הן לא זוכות לאותו טיפול רפואי.

בצבא היה נתונים מדהימים לגבי זה. מופז בזמנו אמר אוקי, בעקבות אליס מילר, אמרו אנחנו פותחים הכל לבנות, ואני עיתונאית הלכתי לראות מה פותחים לבנות. פתחו לבנות להיכנס ליחידות קרביות. איזה אפוד נתנו לבנות? מישהו בדק איזה אפוד? איזה נעליים נתנו לבנות? נתנו לבנות אפוד שאי אפשר, שהוא גדול מדי, הבנות יותר קטנות.

ישיבה משותפת של חברות וחברי ועדות מעמד האישה, רווחה, בטיחות וכספים
 – 24.3.14

לאון בנלולו: שלא יפריע לחזה.

ענת מרדכי: הן לא יכלו לרוץ עם זה, אז בטח שאין הישגים.

ד"ר ישראלה בן אשר: ענת, אני רוצה דקה להוסיף עוד משהו. היום אנחנו כבר יודעות ויודעים שההגדרה של הישג היא פונקציה של מי מגדיר אותה. עכשיו, כל עוד הספורט היה יותר גברי הוגדרו ההישגים על פי ההישגים של הגברים. זה לא אומר שאם אצן גבר רץ ב- 60 מטר X אישה צריכה לרוץ בדיוק כמוהו כי אחרת התוצאה היא לא טובה.

והיום דרך אגב בקורס טיס, אותו מקום שאליס מילר עשתה את השינוי, הבינו שסולם ההישגים, גם בצבא כבר מתחילים לדבר על סולמות הישגים המותאמים ליכולת הפיזית של כל מגדר ומגדר, וזה לא נתפס כפחות טוב או כיותר טוב אלא זה היכולת של גברים, זה היכולת של נשים, שנשים צריכות להתמודד עם סולם המאמצים הנשי, הגברים עם סולם המאמץ הגברי. שניהם יכולים להיות טייסים וראו זה פלא.

לאון בנלולו: בכל המחקרים אתן מובילות. היה מחקר שנשים יותר חכמות, הנשים

מאריכות ימים יותר מהגברים,

(מדברים ביחד)

ישיבה משותפת של חברות וחברי ועדות מעמד האישה, רווחה, בטיחות וכספים
 – 24.3.14

משה פרנקל: אני מציע שתדבר על נושא פוליטיקה בין גברים ונשים. פה ירצו לשמוע.

ענת מרדכי: רק רגע, תנו לי להתקדם. אי אפשר להתקדם. אני מה שאני מנסה להביא לכם זה קצת מידע שיחדש לכם ולכן אני שואלת אתכם, מה אתם רואים מול העיניים ומי עשה את זה. דברו, מה זה.

שלמה קלדרון: גבר שבנה את הגשר.

ענת מרדכי: זה גשר ברוקלין, זה הגשר התלוי הכי גדול בעולם עד שנות ה-60' נדמה לי, יותר מחצי קילומטר. מה שקרה זה שבסביבות הזמן שדיברנו עליו קודם, אמצע המאה ה-19 הבליץ הזה של אנשים שבאו מאירופה לנו יורק כלל גם מהנדס אחד שקראו לו אוגוסטוס רובלינג, גרמני, שהוא חשב שבעצם הדרך הכי טובה לחבר את ברוקלין למנהטן בעזרת גשר כזה, כי הגשר מאוד מאוד ארוך, ורצה אלוהים והוא נשרט מאיזה ברזל, טטנוס ומת.

ואז הוא העביר את הפרויקט הענק הזה שכבר היה לו מימון וכבר הכינו אותו לבן שלו. ואז הבן שלו הספיק לעשות בערך סיבוב וחצי באזור של הבנייה וקרה לו משהו, משהו שלא אפשר לו לעבוד יותר. ואז נכנסה לתמונה הגברת הזאת. הגברת הזאת קוראים לה אמילי וורן רובלינג שהיא הכלה של מי שתכנן את הגשר ואשתו של מי שהפסיק לתפקד. במשך 13 שנים היא בנתה, עכשיו לא במו ידיה, היא היתה המהנדסת של הדבר הזה, מהנדסת הביצוע.

ישיבה משותפת של חברות וחברי ועדות מעמד האישה, רווחה, בטיחות וכספים
 – 24.3.14

ענת מרדכי: אני גיליתי את זה לגמרי במקרה. אם תיכנסו לאינטרנט ותעשו גשר ברוקלין לא תשמעו ולא תדעו שהיתה בכלל אישה כזאת. נסעתי במיוחד לארה"ב, למנהטן, הלכתי לחפש, כי אמרו לי שיש שם שלט קטן שבשלט הזה העובדים של הגשר מוקירים לה תודה. היתה אישה כזאת. בזמן שהיא תכננה את הגשר, זה גשר כבלים, הכבלים עד היום עומדים, זה כבלים של מעל 150 שנה, היא חישה הכל בראש. כשהיא לא ידעה לחשב היא הלכה ולמדה לבד, בגלל שנשים לא יכלו להיכנס לאוניברסיטה עד תחילת המאה הקודמת.

אין עוררין על זה שהאישה הזאת,

(מדברים ביחד)

ענת מרדכי: היא לא מהנדסת, היא ביצעה, לא היתה באוניברסיטה וקיבלה תואר, היא עשתה את זה. היא עשתה את זה במו ידיה.

שלמה קלדרון: מי תכנן את זה?

יהונתן דקל: האבא שלו.

שרי שילון: חמיה.

חבר: מה אתה מתווכחים? מה קרה לכם רבותיי? תנו לה לדבר.

ישיבה משותפת של חברות וחברי ועדות מעמד האישה, רווחה, בטיחות וכספים
– 24.3.14

(מדברים ביחד)

ענת מרדכי: עוד פעם, אני מתקרבת כדי להסביר,
בסדר? כשאתה בונה בניין יש את
השלב של התכניות ויש את השלב שצריך למתוח את הכבלים ולחשב
כמה סיבי,

חבר: היא חישה?

ענת מרדכי: היא חישה.

חבר: לא יכול להיות דבר כזה.

(מדברים ביחד)

ענת מרדכי: למה האבא מת והבן לא תפקד, לא,

ד"ר ישראלה בן אשר: כזה דבר לא יכול להיות?

חבר: בין לתכנן ובין לחשב את הביצוע שני
דברים לחלוטין.

ענת מרדכי: היא ביצעה. הגשר הזה עמד, שניה
אחת,

(מדברים ביחד)

ישיבה משותפת של חברות וחברי ועדות מעמד האישה, רווחה, בטיחות וכספים
 – 24.3.14

גיורא ברעם: בואו נשמע את הרעיון. תפסיקו. ...
 במקום לפרטים חסרי טעם וחסרי
 צבע ועם ההערות השוביניסטיות האיומות שלכם.

ענת מרדכי: תודה. מה שאני מנסה להגיד,
 שהאישה הזאת, שלא נתנו לנשים
 ללמוד, היתה מסוגלת לעשות את הגשר הזה. להזכיר לכם כמה גשרים
 בישראל כמה שנים הם עמדו ומי נפל. הגשר הזה לא נפל מעולם,
 הכבלים הם הכבלים המקוריים, המבנה הוא מבנה מדהים.

ועוד סיפור קטן. ההערות השוביניסטיות בוודאי ובוודאי היו ב- 1860
 בערך, משהו כזה, ואז ממש כשהגשר כבר עמד הודיעו לה, תנו לי לספר
 לכם קצת רכילות מלפני 150 שנה. הודיעו לה שזהו, היא גמרה שתלך
 הביתה, שאישה לא יכולה להקים גשר ולקבל את הקרדיט על הגשר
 הזה. הגברת הזאת, תודה לאל, אמרה אני אעשה מה שתגידו לי אבל
 אני רוצה לדבר עם הועדה הזאת, הועדה של מנהטן, של מהנדסי
 מנהטן, אני רוצה לדבר איתם ולהסביר להם למה אישה כן יכולה.
 נכנסה לשעה.

לצערי לא היה אז הקלטות אז אנחנו לא יודעים מה היא אמרה להם
 ואיך הם השתכנעו, אבל הם השתכנעו. המהנדסים האלה שיצאו
 מהאוניברסיטה והם כן יכלו והיא לא והיא היתה הראשונה שנתנו לה
 ללכת על גשר ברוקלין. עכשיו יש כאלה שאומרים שנתנו לה ללכת
 שאם זה ייפול היא תהיה הראשונה. אבל היא לא נפלה וכולי.

ישיבה משותפת של חברות וחברי ועדות מעמד האישה, רווחה, בטיחות וכספים
- 24.3.14

ענת מרדכי: עכשיו, השאלה היא, האישה הזאת עבדה או לא עבדה? אם אנחנו פה מקבלים קצת את הרשמים של חלק מהאנשים היא לא עבדה. זה בגלל גיסה וחמיה ובגלל בעלה וכולי. לדעתי האישה הזאת עבדה והרעיון, הקימה את הדבר הזה שעומד עד היום והרעיון שיש כל כך הרבה נשים מסביב שיכולות לעשות דבר כזה אבל לא נותנים להן רק כי הן אישה אותי הוא מזעזע. ונמשיך הלאה.

בואו נדבר קצת על חובות וזכויות. חובות וזכויות יש בעבודה ואני בחרתי לדבר על חובות וזכויות בצבא. דיברנו כבר על אליס מילר ועל זה שבעקבותיה, בעקבות בג"ץ, דרך אגב שם בבג"ץ היתה דליה דורנר, שופטת העליון שהיתה מאוד משמעותית ואפרופו נשיאים וכולי, יכולה להיות לנו נשיאה מופלאה לדעתי.

חברה: מי ייתן לה?

חבר: אף אחד, חבל על הזמן.

ד"ר ישראלה בן אשר: את רואה, עצם זה שאת אומרת מי ייתן לה זה אומר משהו.

ענת מרדכי: זה כבר שאלה. בקיצור, יש חוק, ב-91' היה הבג"ץ, ב-2000 היה תיקון לחוק שירות בטחון. הכל כתוב, אני לא ממציאה שום דבר ויש פרוטוקולים במקרה הזה.

ישיבה משותפת של חברות וחברי ועדות מעמד האישה, רווחה, בטיחות וכספים
– 24.3.14

ענת מרדכי:
לכל אישה יש זכות שווה לזכותו של
גבר למלא תפקיד כלשהו בשירות
הצבאי, אלא אם כן הדבר מתחייב ממהותו של התפקיד. זאת אומרת
אתם מכירים את הסיפור של המשקל. למעשה יש תפקידים סגורים
לנשים בצבא בגלל המשקל. לכאורה 92% מהתפקידים פתוחים בפני
הנשים.

ד"ר ישראלה בן אשר: הנכדה שלו קצינה בצה"ל.

אביגדור יפת: סמ"פ, לוחמת. בלי כל ההרצאות
האלה.

ענת מרדכי: נפלא. אבל נכון להיום ואלה נתונים
של הכנסת, רק ב- 42% מהמקצועות,
להזכיר לכם 92 נפתחו, קולטים בנות.

ד"ר ישראלה בן אשר: סליחה, זה מפריע. בתור יו"ר ועדה
אתה יודע,

חבר: אמרתי שהגנים שלה מכפר שלם.

ד"ר ישראלה בן אשר: אין לי בעיה מה אמרתם אבל זה חבל.

נחום אסד: אבל אתה יודע, אתה אומר בלי
ההרצאות האלה וההערה הזאת לא
היתה במקום.

ישיבה משותפת של חברות וחברי ועדות מעמד האישה, רווחה, בטיחות וכספים
 – 24.3.14

נחום אסד:
 מכיוון שאילולא היה תיקון היא לא
 היתה שם. אז בוא, תן כבוד.

אביגדור יפת:
 מה פתאום. זה בזכות הכישורים שלה,
 תאמין לי. אין שום קשר.

נחום אסד:
 אז גם כשהיה להן כישורים לפני לא
 נתנו להן להגיע למקצועות האלה
 אילולא התיקון והתיקון הוביל אותן למקצועות האלה.

אביגדור יפת:
 למה? הבת שלי הגדולה היתה מ"כית
 בחי"ר בצנחנים, נו אז מה?

נחום אסד:
 בסדר, לא כל דבר היה פתוח,
 אביגדור.

אביגדור יפת:
 לפני 20 שנה.

ענת מרדכי:
 אנחנו שתינו היינו בצבא באותו זמן,
 אנחנו, ואני מצטערת להגיד לך
 שהאפשרות היחידה של בת לעשות משהו בצבא משמעותי היה להיות
 פקידה או מקפלת מצנחים, זה היה נחשב, או טירוניות, זה היה הדבר
 היחיד.

אביגדור יפת:
 אבל הבת שלי,

ישיבה משותפת של חברות וחברי ועדות מעמד האישה, רווחה, בטיחות וכספים
- 24.3.14

ד"ר ישראלה בן אשר: בת כמה הבת שלך?

אביגדור יפת: היום בת 44.

ד"ר ישראלה בן אשר: יפה. אז זה בדיוק עשור מתחתנו.
בדיוק עשור. אני לא הצלחתי להדריך
בנים. אני מאוד רציתי להגיע להדריך בנים ולא יכולתי. הבת שלי כבר
הדריכה בנים, בסדר, אבל סללנו דרך. מה זה קשור?

ענת מרדכי: אבל אני לא מסתפקת בזה. אם אני
אומרת לכם ומציגה לכם פה את
המספר הזה, ש- 92% פתוח אבל רק 42 בפועל יש שם בנות יש לנו
בעיה. יש לנו בעיה חמורה. עכשיו לא רק זה, במילואים אותן בנות
שכבר גויסו ליחידות שהן יחידות לוחמות וכולי אמורות להגיע
למילואים, מתוך המערך מילואים של אנשים שיכולים להיכנס ולעשת
שירות מילואים 13% הן בנות. המספרים הולכים וקטנים. בפועל
מקבלות צו והולכות למילואים כמה? כתוב לכם, אחוז. עכשיו אני
רוצה לספר לכם על האחוז הזה. אפשר?

חבר: הן לא מקבלות משכורת שם.

ענת מרדכי: לא, אני לא מדברת על משכורת. אני
מדברת, אתם זוכרים את הילדה עם
ההשפלה של מי שרוצה לעשות משהו שלא מקובל? יום אחד הייתי
צריכה לראיין קלעית, קצינת קלעים. היא בתפקיד שלה,

ישיבה משותפת של חברות וחברי ועדות מעמד האישה, רווחה, בטיחות וכספים
 – 24.3.14

(מדברים ביחד)

ענת מרדכי: זה ממש,

ד"ר ישראלה בן אשר: מרוב התלהבות אבל הם,

ענת מרדכי: בחורה, קצינת קלעים היתה כל

השירות שלה קצינת קלעים, מקצועית

לעילא ולעילא. היא אחת מהאחוז הזה שמגיעה למילואים. הגדוד שלה

בא עם קצינת קלעים, צריכים לאמן, נכון? את החיילים, וזה מה שהיא

עושה. זה התפקיד שלה, עשתה את זה שלוש שנים.

שלמה קלדרון: בשב"ס יש הרבה נשים בשב"ס.

ענת מרדכי: אנחנו לא מדברים על שב"ס.

שלמה קלדרון: סוהרות.

ד"ר ישראלה בן אשר: מה הקשר?

ענת מרדכי: זה לא הנושא שלי. הבחורה הזאת

מגיעה לבסיס בבקעה, את הבסיס

תפס קודם גדוד חרדי, בסדר? צבא, שירות בטחון, חובה לבוא

למילואים ולבצע, נכון? המפקד של הגדוד החרדי אומר למפקד של

הגדוד שבו יש קצינת קלעים- אתם לא נכנסים לפה כי יש לכם אישה.

ישיבה משותפת של חברות וחברי ועדות מעמד האישה, רווחה, בטיחות וכספים
– 24.3.14

ענת מרדכי: עכשיו האישה, בחורה בת 27, כבר היתה במילואים, כבר עשתה את השירות שלה, הצבא, היא אחד מהאחוז הזה, זאת אומרת שהצבא יודע שהיא טובה בשבילו, אבל תראו, היא באה לבסיס וזה מה שאומרים לה. מה אתם הייתם עושים?

יוסף ישי: טוב שיש גדוד חרדי לפני כן, כי אמרו שחרדים לא מתגייסים, אז אני כבר שמח שיש חרדים בצבא.

(מדברים ביחד)

ענת מרדכי: לא זו השאלה.

(מדברים ביחד)

שלמה קלדרון: ... התעללו בה וזה, בשביל זה אישה נהיית לוחמת?

ענת מרדכי: לא, זה לא הטיעון. הטיעון הוא,

שרי שילון: שמעתי שעושים את זה גם לגברים.

חברה: הטיעון הוא כספי.

ישיבה משותפת של חברות וחברי ועדות מעמד האישה, רווחה, בטיחות וכספים
– 24.3.14

ענת מרדכי: לא, הטיעון הוא לא כספי, הטיעון הוא תרבותי. כי אם אנשים חושבים שאישה שממלאה תפקיד ואין פה בכלל ספק לגבי,

חבר: הערבים יכבדו אותנו עוד במלחמה.

ענת מרדכי: אנחנו בשירות מילואים וזה לא,

חבר: די נו, תפסיקו.

ענת מרדכי: זה לא מלחמה. חוץ מזה שערבים גם לא מכבדים כל כך גברים שהם תופסים. בקיצור, מה שקרה בשטח זה המג"ד, תודה לאל שהיה בן אדם נאור והבין מה זה מקצועיות, המג"ד אמר אתם לא נותנים לנו להיכנס, אנחנו לא נכנסים, תחפשו מי שיחליף אתכם. מה קרה אז? נכנסו. אז כל אחד מאתנו וגם האנשים שיושבים כאן צריך להבין שלתגובה שלו לדברים האלה יש משמעות. אם אנחנו מקבלים את זה זה ימשיך.

אם אנחנו לא מקבלים את זה, אם אנחנו מבינים שאישה יכולה לבנות את גשר ברוקלין, שאישה יכולה להיות מדריכת קלעים מעולה ולתת לך את כל הידע שאתה צריך בענייני קלעות אז אנחנו נתקדם. אם לא, אנחנו מפסידים 50% מהפוטנציאל של העולם הזה. והעולם הזה לא במצב כל כך טוב אז חבל. עכשיו,

חבר: הם מקיפים אותם וזורקים עליהם אבנים, מה הם יעשו?

ישיבה משותפת של חברות וחברי ועדות מעמד האישה, רווחה, בטיחות וכספים
– 24.3.14

ענת מרדכי:
קודם כל הבנות עושות את זה
במשמר הגבול ואף אחד לא מטיל בזה
ספק.

אסתר קורדובה: גם איחרת, כרגע נכנסת, גם מפריע,

חבר: אסור לי לדבר אם איחרתי?

נחום אסד: חברים די.

ד"ר ישראלה בן אשר: חברים, די.

ענת מרדכי: אני רוצה לחזור ולשאול,

(מדברים ביחד)

יחזקאל אנגלר: יש היום אלוף אישה, נו?

ד"ר ישראלה בן אשר: אלופה אחת.

ענת מרדכי:
אלופה, אבל בואו נגיד, האלופה היא
תוצר של מלחמה מאוד גדולה של
ארגוני הנשים, ברמה של ממש לכופף לברק את היד, זאת אומרת זה
לא קרה רק בגלל שבואו נפתח את הדרך בפני נשים, בהחלט היה סיפור
קואליציוני וארגוני.

ישיבה משותפת של חברות וחברי ועדות מעמד האישה, רווחה, בטיחות וכספים
– 24.3.14

ענת מרדכי: הנשים הצליחו, כמו שבדרך כלל לצערי לא קורה, להתאחד והפעילו עליו לחץ וכתוצאה מזה האלופה הזאת היום עושה את התפקיד שלה, היא תדליק משואה וכולי. דברים לא קורים,

חבר: יש לה סיכוי להגיע להיות רמטכ"לית?

ענת מרדכי: לא. אבל זה לא בגלל שהיא אישה, זה בגלל שהיא באה מהכיוון של כוח אדם. היא לא היתה לוחמת. בגיל שלה היא לא יכלה להיות לוחמת.

חבר: בכלל היום יש סיכוי?

ד"ר ישראלה בן אשר: אז אנחנו מקווים, מקוות,

ענת מרדכי: השאלה היא,

ד"ר ישראלה בן אשר: שבעקבות האלופה האחת הזו תתי אלופות, יש היום 4 או 3 תתי אלופות שהן פוטנציאל להתקדם.

ענת מרדכי: בעיה, הן מקבלות גולני, צנחנים, חיל הים,

(מדברים ביחד)

ישיבה משותפת של חברות וחברי ועדות מעמד האישה, רווחה, בטיחות וכספים
– 24.3.14

יהונתן דקל:
אפרופו השקופית הקודמת שלך,
הסבתא רבא שלי, התקשרתי כדי
לוודא את הנתונים, אבל הסבתא רבא שלי היתה מפורצות הדרך עוד
ב- 1890 שהלכה ללמוד משפטים, בין הראשונות שלמדו בכלל השכלה
משפטית בהולנד. זאת אומרת אבל נתנו לה בגלל שהיתה בת של
עשירים להיכנס למקומות כאלה. לא נתנו לכל אחד. אבל גם אז לא כל
אחת נתנו.

אבל תראי, יש מקצועות שכן ראוי לקדם ולנצל אפילו את הפוטנציאל
הנשי בכל מיני סקטורים. אבל יש מקומות, כמו שיש מגבלות שדיברו
פה הנשים מהצד השוביניסטי או לא, שיש מגבלות פיזיולוגיות, כמו
בצבא למשל, שאת מגדירה, הגדרת את אריות הים אבל שכחת שהוא
התחיל להיות גבר והוא לא התחיל להיות אישה ונכנס לאריות הים.
אם הוא היה מתחיל להיות אישה ונמצא באריות הים ואחר כך עושה
הסבה למין גברי אז הייתי אומר לך את צודקת, באמת מבחינה
פיזיולוגית יכולים להיות ולכהן בתפקידים מבצעיים בכירים נשים גם
כן.

ענת מרדכי:
אני רוצה להחזיר אותך לשקופית
הראשונה.

יהונתן דקל:
אבל לא בכל תחום הן יכולות
להתאים.

ענת מרדכי:
אני רוצה להחזיר אותך לשקופית
הראשונה.

ישיבה משותפת של חברות וחברי ועדות מעמד האישה, רווחה, בטיחות וכספים
– 24.3.14

ענת מרדכי: מה זה אישה וגבר? בשקופית הראשונה אתם הייתם בטוחים שכולם,

(מדברים ביחד)

ענת מרדכי: גם לא כל הנשים יודעות. לא כל מי,

(מדברים ביחד)

ענת מרדכי: טוב, אני ממשיכה.

ד"ר ישראלה בן אשר: חברות, זהו, אני כבר קמתי. זה אומר שדי. די, באמת, זה מעניין, זה יש דעות שונות וצריכות קודם כל להתקבל כל הדעות. השיח הזה הוא לא מתחיל ומסתיים פה. אבל בואו נאפשר להתקדם. יש לנו בדיוק עוד חצי שעה גם לתגובות, גם למידע. וכל מי שירצה אנחנו נוכל אחר כך להמשיך בשקט עוד לתת הסברים אבל בואו נתקדם.

ענת מרדכי: תודה. טוב, מה שאתם רואים לפניכם זה טיעון שאני רוצה פה לפתח בגלל שאנחנו הרכב כזה מעניין של גברים ונשים. מבחינתי השירות הצבאי הוא בעצם ההתחלה של עולם העבודה, בישראל ובכלל. בחרתי להראות לכם איך מתייחסים לשירות הצבאי במדינות אחרות,

ישיבה משותפת של חברות וחברי ועדות מעמד האישה, רווחה, בטיחות וכספים
– 24.3.14

ד"ר ישראלה בן אשר: תעצרי כל פעם שאנחנו זה וניתן
לאנשים,

נחום אסד: זה לא מכובד.

ד"ר ישראלה בן אשר: בטח שזה לא מכובד. כמה פעמים
אפשר להעיר? זה גם מכובד להעיר כל
הזמן, כמעט כל משפט שני בפרוטוקול זה שקט שקט.

ענת מרדכי: שתי השקופיות האלה או שני
הצילומים האלה זה צילומים מארצות
ממדינות שנחשבות פמיניסטיות. הראשון, הבחורות שלבושות במדים
המנומרים הן מפורטוגל. החיילות שלבושות עם חצאיות הן ממקסיקו.
בשתי המדינות יש בחורות ביחידות קרביות והמדים הרשמיים
במקסיקו זה החצאיות האלה. זאת אומרת היכולת של אישה להיות
ביחידה קרבית לא תלויה בחצאית שלה.

ועכשיו אני רוצה לספר לכם משהו מאוד מעניין שקשור לנשים בצבא,
לנשים שעושות פעולות צבאיות, ששמעתי על קולומביה. בבקשה תנו
לי לדבר. בקולומביה, אתם יודעים, זאת מדינה שהבטחון האישי שם
הוא מאוד בעייתי. יש עלייה מאוד גדולה של נשים שמתגייסות לצבא
שם. הגיוס הוא לא חובה. למה? בגלל שהצבא מעניק להן נשק ואז הן
יכולות להגן על עצמן בפני כל התהפוכות של ברוני הסמים ששם
מנהלים את המדינה מחוץ למסגרת הפורמלית. זאת אומרת נשים
מתגייסות לצבא, משרתות כמה שנים, לומדות להשתמש בנשק ואז
מגנות על עצמן, כשלמעשה זה מה שחיילים עושים.

ישיבה משותפת של חברות וחברי ועדות מעמד האישה, רווחה, בטיחות וכספים
 – 24.3.14

ענת מרדכי:
 חיילים אמורים להגן עלינו ועל עצמן,
 נשים זה מה שהן עושות שם ב- 5-6
 שנים האחרונות וזו מגמה מאוד מעניינת.

טוב, נמשיך בזכויות וחובות. דיברנו על החובה להתגייס והאם האישה
 שמתגייסת יכולה להגיע או לטפס בעולם העבודה לאותו מקום שגבר
 יכול, וכבר סיכמנו שלא. הסיכוי שיהיה לנו רמטכ"לית בקרוב הוא
 כמעט אפסי, אפסי בעצם. אז בואו נדבר קצת על זכויות. לכאורה אתם
 אנשי ההסתדרות אתם אמורים לדאוג שהזכויות של עובדים יתמצו,
 העובדים יוכלו למצות את הזכויות שלהם, אז בואו נדבר על הדבר הכי
 בסיסי, אישה עובדת יולדת, חופשת לידה.

נכון להיום חופשת לידה גם הגבר יכול. כמה גברים לדעתכם יצאו
 בשנה האחרונה לחופשת לידה?

יהונתן דקל: זה נתון מעניין.

שלמה קלדרון:
 יש לי שאלה. האם יש תחליף לאהבת
 אישה?

(מדברים ביחד)

שלמה קלדרון:
 האם יש תחליף לאישה שמגדלת את
 התינוק שלה ומניקה אותו? האם יש
 תחליף לדבר כזה?

ישיבה משותפת של חברות וחברי ועדות מעמד האישה, רווחה, בטיחות וכספים
 – 24.3.14

ענת מרדכי: יש, כן.

שרי שילון: יש, בקבוק.

שלמה קלדרון: בקבוק?

ענת מרדכי: תנו לי,

חבר: 15%.

ענת מרדכי: הלוואי. 250 מתוך 100 אלף לידות

בשנה 250 גברים יצאו לחופשת לידה.

עכשיו מה זה החופשת לידה הזאת? זה חודש. חודש להגיד לבוס אני
 הולך לטפל בילד שלי. מה רע בזה?

חבר: סיבה כלכלית.

ענת מרדכי: יפה מאוד, סיבה כלכלית? רק שניה,

שאישה, לא, אני מצטערת לשבור לך

כל, אמרנו,

חבר: יש עובדה שגברים מרוויחים יותר

מנשים. השיקול לפעמים כלכלי.

ענת מרדכי: אתה יודע,

ישיבה משותפת של חברות וחברי ועדות מעמד האישה, רווחה, בטיחות וכספים
– 24.3.14

(מדברים ביחד)

ענת מרדכי: הייתי יכולה להישאר בבית כי אתה, אתה יודע הכל. אז תן לי להסביר לך. אני לא יודעת אם אתה מודע לזה שבזמנו כשרק התחיל החוק הזה לפעול התיקון היה שגברים יכולים להגיע בחודש הזה שהם עושים עד לתקרה מסוימת. היום אין תקרה. זאת אומרת שגבר שיוצא לחודש מקבל את אותו שכר כמו שהוא עובד, אותו דבר. אין יותר מגבלה על זה.

למה גברים לא יוצאים? יופי, בשביל זה אני פה, אני רוצה לנסות להסביר, לנסות לחדש לכם, למה גברים לא יוצאים. גברים לא יוצאים כי זה לא מקובל בחברה הישראלית שגבר יגיד נולד לי ילד, אני רוצה להיות איתו. אפילו אם הכי רוצה להיות איתו. אם כל חייו כבוגר עד שנולד לו הילד הוא רצה נורא,

שלמה קלדרון: להיות איתו, להניק אותו. לא רוצים בקבוקים, ראינו מה קרה.

שרי שילון: אתם לא רוצים, אנחנו רוצות.

שלמה קלדרון: לא, אתן מרעילות את הילדים, אתן מרעילות אותם. חלב אם.

(מדברים ביחד)

ישיבה משותפת של חברות וחברי ועדות מעמד האישה, רווחה, בטיחות וכספים
 – 24.3.14

ד"ר ישראלה בן אשר: חברות וחברים, תראו,

שלמה קלדרון: היא הניקה את הילד שלה שנה וחצי.

(מדברים ביחד)

נחום אסד: שלמה, שלמה,

(מדברים ביחד)

נחום אסד: תעצרי. שניה,

גיורא ברעם: אתם לא חייבים להסכים אבל ביקשו
 מכם להקשיב לרעיון. אתם לא
 מסוגלים להקשיב, אתם מוגבלים כנראה.

שלמה קלדרון: נכון.

גיורא ברעם: נכון. תשתקו. תקשיבו רק.

שלמה קלדרון: אנחנו גם דפוקים, אנחנו,

אסתר קורדובה: די קלדרון, באמת.

ישיבה משותפת של חברות וחברי ועדות מעמד האישה, רווחה, בטיחות וכספים
– 24.3.14

ד"ר ישראלה בן אשר: חברות וחברים, אנחנו בועדה למעמד האישה לא רגילים ולא רגילות לכזה חוסר סובלנות ואני גם מתפלאה שחלק מהחברים כאן, המטרה שלנו היא לשמוע ולראות דברים שאולי היינו מודעות ומודעים או לא היינו מודעות ומודעים. לכל אחד מאתנו יש דעות משלו, אבל אם לא נצליח להתקדם ולהשמיע ולהראות אנחנו נישאר באותו מצב.

נחום אסד: יהיה בפרוטוקול את החוסר תבונה.

שלמה קלדרון: מסכים, אני מסכים.

נחום אסד: ואת ההערות המטופשות.

ד"ר ישראלה בן אשר: כולנו כאן נציגי ועדי עובדים ועובדות,

נחום אסד: ואני מפרסם את זה באינטרנט.

ד"ר ישראלה בן אשר: עובדות ועובדים במקומות עבודה,

נחום אסד: כל מילה שנאמרה פה.

ד"ר ישראלה בן אשר: ולכן מאוד חבל שאנחנו לא מספיק פתוחות ופתוחים להקשיב, לשמוע, להבין, לרסן קצת את האינסטינקט הראשוני הזה של הלא והאי אפשר והאני לא מסכים וכל מיני אמירות שהן בעוכרינו אחר כך.

ישיבה משותפת של חברות וחברי ועדות מעמד האישה, רווחה, בטיחות וכספים
 – 24.3.14

ד"ר ישראלה בן אשר: אנחנו חוזרות וחוזרים למקומות העבודה. אנחנו מוסרים את המידע הלאה. אם אנחנו לא נהיה פתוחים ופתוחות מה אנחנו נצפה מהעובדים והעובדות שלנו וכן יש אולי דברים שהם וואלה מזעזעים את העולם שלנו וזה בסדר שנזעזע עולמות. אז גם אם אתה לא מסכים לעובדות,

מאיר אלבז: אני רוצה להגיד לאדון שלמה, אסור לשאול שאלות? אני יושב בשקט, שאלתי אותה שתי שאלות. אני לא מסכים איתה, משום שאני רואה 13% רק עושות מילואים אני לא מסכים עם זה.

ד"ר ישראלה בן אשר: אתה לא חייב להסכים.

מאיר אלבז: לא, אני מסביר לך. מה את רוצה, שאישה עם ארבעה ילדים תעשה מילואים? זו דעה שלך, לדעתי לא.

שרי שילון: ולמה גבר עם ארבעה ילדים כן?

אסתר קורדובה: תן לה ל-,

(מדברים ביחד)

שרי שילון: אה, אתה לא רוצה, ואולי היא רוצה?

ישיבה משותפת של חברות וחברי ועדות מעמד האישה, רווחה, בטיחות וכספים
 – 24.3.14

(מדברים ביחד)

נחום אסד: אלבז, בבקשה, אני יכול רגע?

ד"ר ישראלה בן אשר: לא, רק דקה. מה שאני מנסה להגיד

שמותר לך שיהיו לך דעות משלך. יש

הבדל בין,

מאיר אלבז: זה לא דעות, אני התווכחתי על

עובדות.

ד"ר ישראלה בן אשר: אבל אתה לא יכול להתווכח על

עובדות. אלה העובדות, היא מצאה

אותן באיזשהו מקום, אחרת אתה אומר גברתי היקרה את משקרת,

העובדות לא נכונות.

מאיר אלבז: לא אמרתי משקרת.

ד"ר ישראלה בן אשר: לכן העובדות אין מה ל-, אז לכן עם

העובדות אין מה להתווכח. אתה יכול

להתווכח על דעה, על מה המשמעות. אבל זכותך להגיד אני לא מסכים

או אני חושב שאישה לא צריכה או כן צריכה, אבל אלה העובדות.

עכשיו כיוון שאנחנו הרבה,

מאיר אלבז: מה ... מעמד האישה, נכון?

ישיבה משותפת של חברות וחברי ועדות מעמד האישה, רווחה, בטיחות וכספים
- 24.3.14

שרי שילון: לא, אישה בעולם העבודה.

מאיר אלבז: אסור לי להגיד שנבחרות נפרדות
באולימפיאדה זה לטובת הנשים?

ד"ר ישראלה בן אשר: מותר לך להגיד.

(מדברים ביחד)

נחום אסד: בואו אני אגיד משהו שלא ימצא חן
בעיניכם. אלבז סיימת?

מאיר אלבז: כן.

נחום אסד: עכשיו תקשיב לי עד הסוף. אתה
יורה, אתה תוקף, אתה אומר, יש לך
דעה משלך בלי שום נתון. אין לך נתונים, אתה עכשיו ראית מצגת
ויורה, תן לי רגע להגיד מה שאני חושב אתה יורה בלי מצגת. תרשה לי
רגע. מאחר ויש פרוטוקול והפרוטוקול הזה מפורסם מן הסתם אחר כך
יקראו את מה שאתה אמרת ויגידו מי זה האיש הזה שאמר מה שהוא
אמר בלי שהוא יודע? אז אנא מכם, כדאי שתחשבו לפני שאתם
אומרים.

2- אתה יודע מאיפה בא ה- 13%? אתה יודע? אני שואל אותך. אתה
דיברת על אמא עם ארבעה ילדים, חמישה ילדים, שני ילדים, גם לי יש
עכשיו,

ישיבה משותפת של חברות וחברי ועדות מעמד האישה, רווחה, בטיחות וכספים
– 24.3.14

- מאיר אלבז: מה זה משנה?
- נחום אסד: אל תגיד לי מה זה משנה כי אתה, אתה תקשיב רגע.
- מאיר אלבז: אמרתי דעה.
- נחום אסד: אתה מוכן רגע להקשיב? תקשיב, תקשיב טוב טוב, אתה יודע מאיפה באים ה- 13%?
- מאיר אלבז: מצה"ל או מהלשכה המרכזית,
- נחום אסד: לא, אז אתה רואה שאתה אפילו לא יודע.
- מאיר אלבז: לא משנה, לא התווכחתי עם הנתון, התווכחתי עם הדעה שאישה עם ארבעה ילדים צריכה לעשות מילואים.
- נחום אסד: תקשיב, אתה הערת פה הערות, גם שלמה קלדרון העיר הערות,
- מאיר אלבז: אני לא הפרעתי. אני פעמיים הערתי ברשות. זה הכל.

ישיבה משותפת של חברות וחברי ועדות מעמד האישה, רווחה, בטיחות וכספים
– 24.3.14

שלמה קלדרון: אני דיברתי רק על הסימילאק, רק על הסימילאק דיברתי. על ההנקה דיברתי.

נחום אסד: שלמה, אתה לא חייב להישאר בבית בחופשת לידה. האופציה קיימת. מי שרוצה שייקח אותה. לגביך, תקשיב טוב ובכדי שתלמד, ה-13% לא כולל נשים שהתחתנו ונשואות ועם הילדים, ה-13% מדבר על אלה שאתמול השתחררו מהצבא ועד שהן מגיעות לשלב הזה שבו או הן מתחתנות או נכנסות להריון ויולדות. אז לפני שאתה, אז תקשיב, לפני שאתה מעיר ומכניס את הנשים שנכנסו להריון ויש להן 7,000 ילדים תשאל מאיפה בא הנתון. כי אתה תוקף על משהו שאתה לא יודע.

(מדברים ביחד)

נחום אסד: אלבז, אני רוצה לסיים איתך.

אורלי ביטי: אתה יכול לא לקבל את זה אבל עובדות אומרים לך.

נחום אסד: אפשר שקט עכשיו? עד עכשיו זה בסדר גמור שהיה דו שיח, אבל לפעמים זה עבר כל גבול, גם באמירות, גם בהערות וגם בחוסר הידע מול ההערה. סליחה שאני אומר את זה. מן הראוי, מגיעה אליכם מרצה שנותנת לכם הרצאה בתחום שאתם לא בקיאים בו ולא מכירים אותו ולכל אחד יש את הדעה שלו וזה בסדר.

ישיבה משותפת של חברות וחברי ועדות מעמד האישה, רווחה, בטיחות וכספים
 – 24.3.14

נחום אסד: אפשר גם לשמוע דברים שלא אוהבים ולא כל הזמן לחיות במסגרת הסטנדרט. ואם אתם הייתם באים לישיבות של ועדה למעמד האישה, והזמנתי אתכם ואתם לא כולם חברים בוועדה הזאת, הייתם רואים איזה נושאים עולים פה ועל מה מדברים ובעוד 20 שנה אולי יבינו מה שהבינו פה היום, בסדר? אז תנו כבוד למרצה, תנו כבוד לעצמכם. אתם נבחרים, כבדו את עצמכם ואל תעשו מזה שוק.

שלמה קלדרון: כל הכבוד נחום.

ענת מרדכי: א' אני מודה, אני לא כוחנית, כמו ששמתם לב, אני מאמינה במידע. מידע לדעתי צריכים לספוג אותו, צריכים לעכל אותו. אפשר לא להסכים אבל צריך לפחות לדעת, לדעת שיש אופציה. ברגע שיודיעם שיש אופציות אפשר לעשות דברים ואני הגעתי לכאן כי אני חושבת שאתם קבוצת כוח וכשאתם תבינו ותדעו אולי תוכלו לעשות שינוי. ואנחנו צריכים את השינוי הזה, אנחנו כחברה ישראלית, אתם כנציגי עובדים שמתמודדים עכשיו עם עולם עבודה שהוא די בעייתי צריכים לדעת את הדברים. מה שתחליטו לעשות עם זה אחר כך תחליטו אבל לפחות הייתי שמחה אם הייתי יכולה להביא לכם את המידע שיש לי.

אז שאלתי את השאלה האם חופשת לידה זה זכות, של מי הזכות הזאת, מי מרוויח, זכות זה בדרך כלל משהו שמרוויחים ממנו, מי מרוויח? יש הרבה התלבטויות לגבי העניין הזה. נכון שלמשל בארה"ב אין חופשת לידה, אני מקווה שאתם יודעים. בארה"ב אישה יולדת, היא צריכה לחזור ולעבוד.

ישיבה משותפת של חברות וחברי ועדות מעמד האישה, רווחה, בטיחות וכספים
 – 24.3.14

ענת מרדכי: אנחנו יש לנו את הזכות הזאת מעוגנת בספר החוקים שלנו. החוק הזה עבר הרבה מאוד שינויים. דיברנו על השינוי של הכנסת גברים תחת הכותרת של החוק הזה. דיברנו על הניצול המינימלי של הגברים את האפשרות הזאת. אני לא רוצה פה, לא באתי להרצות לכם על חינוך ילדים, גידול משפחה וכולי ועל החשיבות של נוכחות של גבר, נוכחות של אישה, זה בפעם אחרת.

מה שאני רוצה לתת זה אופציות. אז נכון, יש לנו תיקון לחוק, לא משתמשים בו. סקנדינביה, אני יודעת שנציגי עובדים לא אוהבים לשמוע על סקנדינביה, אבל אין מה לעשות הם בשבילנו דוגמה. בסקנדינביה בדקו את הנתונים. עשו תיקון לחוק, דרך אגב שם החוקים הם רק משנות ה-60, שלא תחשבו שהם נולדו. החוק שלנו קודם להם, החוק שלנו בעניין חופשת לידה. בקיצור, הם בדקו, בניגוד למה שעושים אצלנו בדרך כלל, הם עשו חוק ובדקו את התוצאות אחרי עשור. ראו יש בעיה, הוסיפו את האלמנט הזה של גברים. עוד עשור, יש בעיה, שינו את החוק.

מה עשו? עשו עבודה מלמעלה. אם אתם זוכרים את טוני בלייר, אתם זוכרים שאשתו שרק נכנס לתפקיד ואשתו ילדה ואז הוא יצא לחופשת לידה. בזמן הזה פחות או יותר הסקנדינבים התחילו לדבר על זה שהשינוי צריך לבוא מלמעלה. אני חושבת שהשינוי צריך לבוא מלמעלה וגם אתם למעלה. וגם אתם יכולים לעשות השפעה, להשפיע על האנשים מתחתכם. בקיצור, מה שהם עשו זה שהבוסים התחילו, סטייל טוני בלייר, התחילו לצאת לחופשות לידה.

ישיבה משותפת של חברות וחברי ועדות מעמד האישה, רווחה, בטיחות וכספים
 – 24.3.14

ענת מרדכי: הם אמרו לעובדים שלהם אנחנו יצאנו, גם אתם יכולים לצאת וככה זה חלחל למטה עד הרמה של פועלי הייצור. כמובן שלא מאה אחוז מהאנשים לוקחים את זה, גם לא מאה אחוז מהנשים יולדות וגם לא מאה אחוז מהנשים יושבות בבית בזמן חופשת הלידה. אנחנו ורסטיליים, כל אחד יכול לעשות מה שהוא רוצה. אבל לפחות יש את האפשרות הזאת.

יש את האפשרות הזאת לגבר להגיד אני רוצה להכיר את הילד שלי, אני לא רוצה לפגוש אותו רק בטקס סיום של הטירונות בצבא, אני רוצה להתחיל מלמטה, מהשלב הראשון. זה אפשרות אחת, וכמובן יש גם את האפשרות של האישה. אם היא באמצע פרויקט חשוב בעבודה שלה ולא מתאים לה עכשיו להיות בבית ולנענע את העגלה והוא כן מתאים לו למה לא? האפשרות הזאת צריכה להיות פתוחה וזה מה שקורה ב-,

שרי שילון: אם תחפשו בדה מרקר בשבוע שעבר יש מאמר של עו"ד גליה ציון מנעמ"ת שקוראת לזה שוויון מתחיל בעריסה, ומדברים, היא מדברת שם על הנושא של חופשת לידה בחוק, שלא לתת אפשרות כן לא ולחכות אלא בחוק לגרום לכך שגברים ייצאו לחופשת לידה. ואנחנו עובדות לקראת,

אורלי ביטי: זאת הצעה של נעמ"ת הצעירה, שינויי מדיניות שעוסקים בזה. אגב, גם השבדים הצליחו לשנות את הכיוון ... משפחה שלא מנצלת מפסידה. אי אפשר להעביר את זה בין בני זוג.

ישיבה משותפת של חברות וחברי ועדות מעמד האישה, רווחה, בטיחות וכספים
– 24.3.14

ענת מרדכי: נכון. אז זאת אומרת שברגע שהתפיסה היא שוויונית אחר כך הטכניקה או הפרקטיקה אפשר לשנות.

שרי שילון: שם מתחיל השוויון, בעריסה.

ענת מרדכי: אז אני רוצה להמשיך לגבי הנושא הזה של חופשת לידה, מה אפשר לעשות עם חופשת לידה. דבר אחד אמרנו, אפשר לשלב בזה גם את הגבר. מי שלא ינצל יפסיד, כל מיני טכניקות, מי שכן ינצל יקבל תוספת. אין בעיה. מהרגע שפותחים את הראש וחושבים שגם גברים יכולים לצאת לחופשת לידה או לחופשת הורות יש כאלה שקוראים לזה, אז הכל פתוח.

יהונתן דקל: אני חושב שחייבים לחייב קורסי הורות ביציאה לחופשת לידה את הגבר ואת האישה, ללמד אותם להיות הורים.

ענת מרדכי: נפלא אבל זה לא הנושא שלנו, זה כבר נושא שעוסק באופן שבו אתה מפתח את המשפחה שלך. אני באתי לדבר על עבודה, בסדר? תנו לי רק להמשיך.

ד"ר ישראלה בן אשר: יש עוד רבע שעה.

ישיבה משותפת של חברות וחברי ועדות מעמד האישה, רווחה, בטיחות וכספים
 – 24.3.14

ענת מרדכי: וואו. נתחיל להתחנן לדקות כמו שבמערכת אני מתחננת למילים. טוב, גוגל. אני לא יודעת אם אתם יודעים, גוגל נחשב היום אחד מהמעסיקים המתקדמים ביותר וגוגל אמרו נשים אוקי, יצאו לחופשת לידה, מה הן צריכות לעשות בחופשת לידה, לשבת בגינה ולנענע את העגלה? לא, למה? מה, הן מפסיקות לחשוב בזמן שהן בחופשת לידה? פתחו בגוגל לפני שנה וחצי קמפוס, קמפוס לאמהות עם תינוקות.

הנשים יולדות, אחרי כמה זמן הן יכולות, כמה זמן אני מדברת שבועות, הן יכולות לקחת את התינוק, לבוא לבניין המקסים שנמצא בו גוגל, הבניין המרובע, זה בניין אלקטרה, יש שם קומה שלמה שהיא קמפוס לאמהות עם תינוקות והן מקבלות שם הרצאות על יזמות ממיטב היזמים בארץ. פשוט קורס מדהים. אני הייתי שם, ראיתי אתה אופן שבו זה מתקיים. בסוף הקורס הזה שנמשך 6 שבועות, וזה רעיון שכל מקום עבודה יכול ליישם אותו, בסוף הקורס, דרך אגב הכל בהתנדבות, כל המרצים וכולי זה בהתנדבות, הדבר היחיד זה החלל הזה, שגם הוא קיים שם, זה לא איזה משהו שצריך להמציא, בסוף ה-6 שבועות האלה, 8 שבועות, מזמינים קרנות הון סיכון.

הרי אנשים מחוברים אחד לשני. גם אתם במקום העבודה שלכם מחוברים אחד לשני, יודעים מי יכול לעזור פה ומי יכול לעזור שם, וקבוצות של נשים שבמשך הזמן הזה עם התינוקות יושבות ומפתחות סוגים שונים של יזמיות, מציגות, עושות מצגת ופוגשות בזמן שהן בחופשת לידה פוגשות את המציגים של הקרנות הון סיכון. קבוצה אחת אמורה לזכות. באירוע שאני הייתי, שהיה האירוע הראשון, גוגל לא יכלו, היו רעיונות כל כך יפים שגוגל נתנו לשלושה צוותים.

ענת מרדכי: ואז הן רצות קדימה. למה לבזבז את הזמן הזה? הרבה מאוד נשים עובדות, רגילות לקצב הזה ולחיי העבודה התוססים שלהן, השלושה חודשים האלה מאוד קשים להן. למה לא לנצל את זה? לא כולן רוצות לשבת בבית ולהחליף חיתולים. אז זאת אופציה שניה.

האופציה השלישית היא אופציה מעניינת לא פחות, שזה מה שעושים במייקרוסופט ישראל. במייקרוסופט מממנים לנשים שילדו וחוזרות לעבודה מטפלת. זאת אומרת הן לא צריכות להרגיש בעיה עם זה שבגיל 3 חודשים או 4 חודשים שמים ילד במעון, אלא מקום העבודה מממן להן מטפלת. למה? למה? איזה אינטרס יש למייקרוסופט לממן? הפוטנציאל של הנשים האלה שיושבות שם ומפתחות להם את הביזנס הבא שווה בטוח את השכר של המטפלת.

הם יודעים שנשים שהגיעו למייקרוסופט ועברו את כל הבחינות ועשו את כל התהליך כדי להצטרף לצוות הזה שוות כסף והרבה כסף. הן נשארות בעבודה והארגון לוקח ועוזר להן בעניין של הטיפול בילדים. נעמ"ת בזמנו עשתה את זה יפה מאוד במעונות שלה. היום יש הורים שמעונות לא מתאימים להם. צריך לבחור אופציה חדשה. לא צריך לקחת 50% מהאוכלוסייה ולהחזיק אותן בלי לתת לו לרוץ קדימה. אנחנו כעולם לא יכולים להרשות את זה לעצמנו, לא יכולים ליצור אפליה לכל כך הרבה אנשים, נשים.

אוקי. עכשיו אתם קודם דיברתם, זרקו פה כמה הערות לגבי גידול הילדים. שתי הנשים פה הן בין הנשים החזקות ביותר, נשים והגברים החזקים ביותר בעולם היום.

ישיבה משותפת של חברות וחברי ועדות מעמד האישה, רווחה, בטיחות וכספים
– 24.3.14

ענת מרדכי: אחת זאת שריל סנדברג מפייסבוק,
זאת האישה שהרימה את מרק
צוקרברג שאתם בוודאי יודעים שהוא לא הטיפוס הכי חברותי בעולם.
היא היתה עוזרת, היא היתה בקרן המטבע הבינלאומית, באמת אישה
רבת פעלים. האישה שלידה זו מריסה מאייר שהיתה קודם בגוגל, ממש
מהצוות הראשון של,

חבר: היא לא לקחה חופשת לידה.

ענת מרדכי: נכון, יפה מאוד. שתי הנשים האלה
מציעות אופציות, אופציות שעוררו
הרבה רעש. הנה עובדה האדון שמע על הסיפור הזה. שתיהן טוענות-
תקשיבו, נשים, אתן לא יכולות לבוא ולהגיד תעזרו לי, תנו לי מטפלת,
תקדמו אותי, אתן צריכות, שריל סנדברג כתבה את הספר שלה-
תתקדמו אתן, תפרצו את הדרך. והטענה ששתי הנשים המובילות האלה
טוענות זה מחסום פנימי, אתן הנשים אשמות במקום שאתן נמצאות.
תראו אותנו, כל אחת כמובן אומרת תראו אותי בעצמה.

ואני שואלת את עצמי וגם אתכם אחרי שאנחנו מבליים פה כל הזמן
הזה, באמת מדובר בחסמים פנימיים של נשים או שמדובר בחסמים
מבניים? אתם בוודאי מתארים לעצמכם את התשובה שלי. ואם אתן
לא,

שרי שילון: מישהי הביאה את התינוק שלה
למשרד אחרי שבוע וחזרה לעבוד.

ישיבה משותפת של חברות וחברי ועדות מעמד האישה, רווחה, בטיחות וכספים
– 24.3.14

שרי שילון: ואני רוצה לראות אם מישהו יביא את
התינוק שלו אחרי שבוע למשרד ולא
יהיה בתפקיד שלה ולא יעיפו אותו בחזרה הביתה.

מרים פרקש: בליווי מטפלת.

שרי שילון: לא משנה, גם אם תביאי מטפלת
למשרד מקומך לא במשרד, גם עם
מטפלת.

ענת מרדכי: בואו, שניה, אני רוצה להחזיר אתכם
לילדה הזאת, לילדה הקטנה.

חברה: שוויצרית.

ענת מרדכי: אני שמעתי את זה וזה טיעון מאוד
בסיסי ומאוד חשוב, ואני חושבת
שאתם בתור קבוצת מובילים חברתיים, מנהיגי עובדים, צריכים לשאול
את עצמכם את השאלה הזאת, האם אנחנו כארגון או אתם כארגון
נותנים באמת את ההזדמנות הנכונה וההוגנת לנשים או שנוח לכם
להגיד זה בגללן, הן לא רוצות להתקדם כי יש להן ילדים בבית וכולי.

ואני מזכירה לכם את הילדה הזאת, הילדה שלא היה לה חסמים
פנימיים.

נחום אסד: חבר'ה, ערנות עוד 10 דקות.

ישיבה משותפת של חברות וחברי ועדות מעמד האישה, רווחה, בטיחות וכספים
- 24.3.14

ענת מרדכי:
הילדה הזאת שירה גרינבוים לא היה
לה חסמים פנימיים. אותה בגיל 9
אנחנו לא יכולים להאשים שהיא לא רוצה לשחק כדורסל או קט סל.
היא רוצה. המחסומים שלה הם לחלוטין מחסומים מבניים.

אז מה קורה כשיש לנשים מחסומים מבניים, שהמסגרת לא נותנת להן
להתקדם? אני רוצה לספר לכם על משהו שבאמת עד לפני שבועיים
אני מודה שגם אני הייתי שבויה. נשים מגיעות לביה"ד לעבודה וגם
אני חשבתי שאם השופט אומר להן- טוב, טוב, לכו לגישור עושים להן
טובה, מקלים עליהן. מסתבר שהיום אנשים שמתעסקים במשפט עבודה
מגלים שמי שהכי סובלות בביה"ד לעבודה זה אותן נשים שהולכות
לגישור. למה?

שלמה קלדרון: כי מתפשרים.

ענת מרדכי: יפה. מתפשרים. מי יודע לנהל,

שלמה קלדרון: בלית ברירה מתפשרים.

ענת מרדכי: מי יודע לנהל מו"מ יותר טוב? מי

רגיל לנהל מו"מ יותר טוב? מי יותר

כוחני?

יהונתן דקל: למה, נשים תמיד מנצחות בויכוח. כל

גבר נשוי יגיד לך פה את זה שנשים

תמיד מנצחות.

ישיבה משותפת של חברות וחברי ועדות מעמד האישה, רווחה, בטיחות וכספים
– 24.3.14

חברה: זה רק בבית.

ענת מרדכי: לא, יש לי גם על זה איזשהו,

שלמה קלדרון: היועצים המשפטיים שלהן אלה מתפשרים.

ענת מרדכי: לא, מה שקורה בסיטואציה של גישור לעומת סיטואציה של משפט, בסיטואציה של משפט יש כללי עבודה, השופט מדבר, הסנגור מדבר, הקטגור מדבר, העד מדבר או התובע מדבר. בגישור אין את זה. בגישור שוק.

שלמה קלדרון: יש, עורכי הדין של שני הצדדים.

ד"ר ישראל בן אשר: עורכי הדין, נכון.

חבר: זה המהות של הגישור.

(מדברים ביחד)

שרי שילון: הדבר החשוב ביותר בנושא של גישור, שאין פה אמרה של מה שאומר הדין או מה שאנחנו לפעמים מחפשים הצדק, מכיוון שבפשרה אין החלטה של בימ"ש.

ישיבה משותפת של חברות וחברי ועדות מעמד האישה, רווחה, בטיחות וכספים
– 24.3.14

ענת מרדכי:

נכון.

שרי שילון:

אתה לא יכול לערער על זה, אתה לא יכול זה.

(מדברים ביחד)

ענת מרדכי:

אוקי. אנחנו לצערי פה לוחצים אותי מבחינת הזמן שלנו. הטיעון שלי הוא כזה, נשים בניהול מו"מ, תזכרו את הילדה הזאת, תזכרו את הקצינת קלעים, תזכרו נשים שעוברות עוד פעם ועוד פעם ועוד פעם הדרה, השפלה וכולי, היכולת שלהן התרבותית, לא היכולת המולדת שלהן, לנהל מו"מ הולכת ופוחתת. בכל פעם כזו שאומרים לך את לא יכולה, אסור לך, נשים לא עושות ככה, אל תצעקי, אל תתווכחי הולכת ופוחתת. בסיטואציה של הגישור קשה להן יותר להשיג הישגים גבוהים. זה דבר אחד.

דבר שני, כשאישה סוף כל סוף מגיעה ותובעת ומעיזה לתבוע את המעסיק שלה ומבינה שבביה"ד לעבודה זה ייקח הרבה זמן ואולי גם הרבה כסף מה היא מעדיפה לעשות? לקחת את מה שיש. לקחת את מה שיש כשאני שומעת את התוצאות של נשים בתהליכי גישור, ואחרי שסיפרה לי את העניין הזה לגבי גישור ונשים הלכתי בדקתי את זה, הדברים הם מזעזעים. נשים מהרמה הנמוכה ביותר של העובדים, עובדות קבלן, ניקיון, נשים שבאמת מרוויחות מינימום שבמינימום מפסידות שנים של פיצויי פיטורין, מפסידות הרבה מאוד הטבות רק בגלל שבא העו"ד ואומר תיקחי, זה מה שתקבלי, והן מסכימות.

ישיבה משותפת של חברות וחברי ועדות מעמד האישה, רווחה, בטיחות וכספים
 – 24.3.14

(מדברים ביחד)

הנרי אלקסלסי: ההסבר הוא הפוך ולכן ב-DNA של האישה מהתופעה של כניעה, היא אומרת אין לי את הזמן כמו לגבר להילחם, להיאבק, אני מעדיפה לקחת את מה שיש וזה נקרא להיכנע. ובכל תהליך של איפה שהיו נגיד נורבגיה, הנורבגיות בנורבגיה הנשים חוללו את המהפך על מאבק של הטונה, על הדייגים, שהם לא היו בבית היו משאירים את הילד לבד לפעמים ואז הפכו את הקערה על פיה, הדייגים נשארו בבית והן יצאו,

נחום אסד: עם החכות.

הנרי אלקסלסי: זה היה המאבק ב- '56.

ענת מרדכי: אוקי. מה שאני מנסה להגיד לכם, אתם בתור נציגי עובדים,

נחום אסד: רגע, פה זה בדיוק העניין.

ד"ר ישראלה בן אשר: הוא רוצה רגע.

נחום אסד: משפט. אני שמעתי, אני לא עכשיו מתייחס לחברים שיושבים פה, כי כל אחד עם דעתו הוא, רק דעתי האישית. אני מקבל המון ממה שאת אמרת כאן במצגת, אבל יש דבר אחד שהערתי ולדעתי הוא לא מדויק, אני אגיד לך למה אני מתייחס.

ישיבה משותפת של חברות וחברי ועדות מעמד האישה, רווחה, בטיחות וכספים
 – 24.3.14

נחום אסד: אמרת אתם, אתם, ההסתדרות ויש לכם הרבה מה לעשות, זה יפה מאוד. אבל אם יש מקום אחד במדינה הזאתי שההסכם הוא הסכם אחד, שהתנאים הם תנאים שווים בכל מקום עבודה, אם יש מקום עבודה ולא חשוב איפה, אם זה בייצור או בבנייה או דיברתם פה על המנופים, אם יש הסכם אז ההסכם הוא אחד, אין הבדלה בין נשים לגברים, התנאים הם זהים וכשהולכים לביה"ד הולכים עם הנשים והגברים ואותם עורכי דין מייצגים אותם כשווים ואין צורך לקחת את המגשרים למיניהם.

עכשיו אז ההסתדרות עם כל הקבוצה הגדולה שהיא מייצגת יש לה חוקה אחת לגבר ולאישה והכללים הם ברורים והם חד משמעיים. כל הנגיעות שנגעת בהן בפערים זה כל אלה שהם חיים במדינה הזאת והם לא מאוגדים. ואנחנו כהסתדרות לא יכולים לטפל באלה שלא מאוגדים, מצד אחד, ומצד שני ההסתדרות עושה כל כך הרבה לאלה שלא מאוגדים, וצווי ההרחבה, דיברת על עובדי הקבלן, דיברת על אנשים, זה המעטפת שההסתדרות נותנת כחברה, כאיגוד שהוא גם חברתי ולא רק זה שנותן טיפול למי שמשלם את הדמי ביטוח שלו שם.

ואנחנו לא מדינה אבל אנחנו נעשה, עושים בהסתדרות הרבה מאוד את מה שהמדינה לא עושה והנה הבחור שכותב לי פתק ואומר אני עכשיו הולך לחלק קמחא דפסחא לעוד אלף משפחות. זה לא תפקידה של ההסתדרות, זה לא התפקיד שלו, לא של אגף הרווחה, זה תפקידה של מדינה לטפל באזרחים. אבל אנחנו שם.

ישיבה משותפת של חברות וחברי ועדות מעמד האישה, רווחה, בטיחות וכספים
- 24.3.14

נחום אסד: אבל אם את עיתונאית וכותבת תעשי
בדיקה, לא תמצאי חבר הסתדרות
אחד שהוא עובד והוא נמצא מתחת ל-, בקו ממדי העוני, אין דבר כזה,
כי ההסכמים שההסתדרות חותמת הם מעל והשוויון הוא מלא, יהודים,
ערבים, נשים, גברים, לא משנה מה. זאת אומרת צריך לנתב את זה
למקומות הלא מאוגדים, להגיד להם אם אתם לא רוצים להיות שם
תבואו ותתאגדו ואני לא אומר איפה, בסדר? אבל תבואו להסתדרות.

אסתר קורדובה: אני רוצה לחלוק עלייך בנושא,

(מדברים ביחד)

אסתר קורדובה: הייתי שם 10 שנים נציגת ציבור. אין
שום אפליה מגדרית, לא לגבר לא
לנשים. הרוב שיושב בביה"ד, אני רוצה לומר לך, זה שופטות. 80%
מביה"ד לעבודה בת"א זה נשים. כשאישה מגיעה אין אפליה.

ענת מרדכי: לא, אני לא,

אסתר קורדובה: גם גברים עושים להם גישור בגלל
העומס שקיים בביה"ד וזה לא
מבחינה מגדרית לבוא ולומר האישה חלשה נשלח אותה לגישור.

ד"ר ישראלה בן אשר: אני רוצה לנעול את הישיבה. להודות
קודם כל לענת שפעלה בתנאים מאוד
קשים, אבל אני חושבת זה רק מלמד.

ישיבה משותפת של חברות וחברי ועדות מעמד האישה, רווחה, בטיחות וכספים
– 24.3.14

שלמה קלדרון: היא נהנתה מזה ולמדה מזה.

ד"ר ישראלה בן אשר: דרך אגב גם אני. אני לא אוהבת
ישיבות משעממות. אני רוצה שתצאו
בהרגשה שאולי צריך לבדוק דברים, כי אתם לא מסכימים.

יחזקאל אנגלר: אבל זה לא תלוי בנו. אני רוצה רק
לחזק, מה שנכון, זה התפקיד של
המדינה.

הנרי אלקסלסי: מי זה המדינה?

ד"ר ישראלה בן אשר: אני שמחה שדיון כזה יכול להתקיים
פה בבית הזה, כי יש לנו תפקיד וזה
לא משנה שאנחנו נלחמים ועושים את ההסכמים הקיבוציים. הם לא
תמיד בשטח. אנחנו רואים את מה שקורה. הם לא תמיד לפי מה
שכתוב. והתפקיד שלנו לבוא עכשיו החוצה לשטח, לעובדים שאנחנו
מכירים, לחברים ולשאול, לראות ולא להסכים למה שקיבלנו פה. אז
קודם כל תודה גדולה לענת.

הישיבה נעולה

החלטות שנתקבלו בישיבה משותפת של חברות וחברי ועדות מעמד

האישה, רווחה, בטיחות וכספים שנערכה בתאריך 24 במרץ 2014

- 1. שונות**
(סעיף 2 לסדר היום)
- יו"ר הועדה למעמד האישה, ד"ר ישראלה בן אשר, ערכה סקירה היסטורית קצרה אודות מקור יום האישה הבינלאומי החל ב- 8 במרץ.
- 2. 10 דברים שלא ידעתם על גברים ועל נשים ועל עולם התעסוקה**
(סעיף 1 לסדר היום)
- העיתונאית ענת מרדכי דיברה עם חברי הועדות על מגדר, הדרה, הישגים של נשים וגברים, יכולת וכישורים, זכויות וחובות והשפעתם בעולם העבודה. התנהל רב שיח בנושאים שעלו לדיון.